

APS. 1.84.178

TIESTEANAS NAN EASBUIGEAN
CAITLICEACH ... AM BREATUINN.

TEISTEANAS

NAN

EASBUIGEAN CAITLICEACH

Fir-ionaid nan Ostal us an Co-chuidichean

AM

BREATUINN.

A CHIAD CHILOBHUALADH.

LUNNAIN:

CLO-BHUAILTE AIRSON COMUINN CAITLICEACH BHREATUINN.

R O I - R A D H I I .

NAR a ghabhas sinn beachd air na sgeulan-bréige a thathas n' sgaoileadh gu dian agus gu farsuinn feadh na rioghachdsan aghaidh a' chreidimh Chaitliciech, cha'n urrainn sinn gum a bhith fo iognadhl. Ach tha ar u-iongatas a' laghdachadh, nar bheir sinn fonear, gu'n robh bensan Chriosta fhein fo mhìchlin aig daoine : bhathas a' cur air gu'n robh e a' labhairt blaisbheum, gu'n robh e a' bristeadh na sàbaid, 's gu'n robh e a' baeail cùs a phàidheadh do Shèasair :* gu'n robh ostail us deisciobuil Chriosta fo mhìchlin, bhathas a' enr as an leth, blaisbhiem an aghaidh Mhaois 's an aghaidh Dé, bhith togail buairidh am miosg an t-slaugh, mailleri ioma cionta ghàbhaidh eile, gun dad do chomhdach ;† agus ann an ciad limtean na h-Eaglaiso b'i an dòigh chmnonta na Criostuinean a chur fo mhìchlin. B'i chiad iomsnidh a bheirte air na Criostuinean briagan a thogail orra, is culaidh-mhagaidh a dhianamh dhù, an sin geurleannanuinn a dhianamh orra, agus cha'n e amhàin an còirichean 's an dlighean laghail a thoirt uapa, ach an ereachadh us an enr gu bàs gum niheachuinn. Bhathas a' enr iodhol-aoradh as an leth, mailleri ioma gniomh fulteach oillteil, is ciontan suathasach, agus sin nan aoradh diadhaidh fhein. An aon fhacal, bha an creideamh nile air a dhìteadh mar shuidheachadh faoin 's mar shaobh-cràbhadh, gun stèidh reusoin.

Thug naomh Justin us Tertuillean, nan Dìon air a' Chreideamh Chriostail, iomsuidh air a' chèo-blhrèige so sgapadh, le fior theagasc us faithnean a' chreidimh Chriostail a shoilcireachadh, mailleri enid de ghnàthan diadhaidh a mhùineachadh. Leig iad fhaicium nach robh sna sgeulan briagach millteach sin an ionmadaidh cùs ach ionmrachdan dhaoine, a thug iomsuidh, nar nach b' urrainn iad lionsgaradh soilleir marailteach a' chreidimh Chriostail aich-eadh, air eridheachan an t-snagh a thogail gu mòrùn na aghaidh, ag ràdh, gu'n robh an teagasc ud mi-reusonta us mi-dhiadhaidh, us gu'n b' iad a luchd-aidhceann-aobhair h-uile triaighe chmnonta.

Bha Naomh Uistein a' gearan air na tuileasan a bha na Manicheich 's na Donaitich a' sgaoileadh an aghaidh na h-eaglaise Caitliciech na thìn fhein ; dh' aidhch e gu h-irriosal brònach, gu na tharrning e fhein na h-airm chriadna an aghaidh na h-eaglaise, nar bha e leanailt a chìad sheòrsa de na h-eirciech sin,‡ ns ghabh e ris gu'n robh e muair sin gu dall, dàna, mearachdach a' cur as leth na h-eaglaise Caitliciech teagasc us barairean, nach deach a theagasc, a chreidsinn, no chumail leatha riamh, mar a tlmig e an déigh sin.

Is aobhar bròin us gearain do Chaitliciech Blreatuim gu bheil an teagasc, 's na nòsan diadhaidh sin, a tha 'n eaglais aca ag iarraidh orra, mar Chaitliciech, a chreidsinn'sa chunail, gu fuathasach air am mì-blreithneachadh, (Mat. xxvi. 65. Mare. iii. 22. Eoin ix. 16. Luc. xxii. 2.) anns an rioghachds, gn ro mhìllteach dha'n creideamh maraon 's dha'n eothrom saoghalta.

Tha iad dearbh-chimuteach gu bheil mòran do'n fheadhainn, a tha

* Gniomh. vi. 11.—xxiv. 5.—xxv. 7.

‡ Gaudens erubui; non me tot annos adversus Catholicam fidem, sed contra carnalium cogitationum figura latrassè.

em nan aghaidh a thaobh an creidimh, a' saoilsinn, le cion rannsachaidh, gu bheil an eaglais Chaithliceach ga rìreamh a' teagasg h-nile ni a tha an naimhdean ag ràdh a tha i teagasg : 'sa dianamh dheth gu bheil aicse ri freagan airson h-nile barail thuathail us saobh-chlràbhadh a th' aig gach neach a tha dol fo ainn Caitliciech.

Tha sinn an dòchas gu 'n toir h-nile h-aon, anns a bheil gaol na fìrin, no thus na carrannachd, cluas dhèdnach do theisteanas treibh dhireach an co-luchd-dùthcha Caitliciech, agus nach càraich iad chaoidh air an creideamh puingean no cleachdannan nach 'eil iad mar Chaitliciech a' creidsinn no eunail, agus a tha 'n eaglais aca a' díteadh mar mhearachdan no mar inli-ghnàthachadh.

Amis an dòchas's amis an inpidh so, thug Caitliciech Bhreatuinn teisteanas seachad gu tric air am puingean creidimh, agus dh'fhiach iad, le soilleireachd, a tha iad a' smaoineachadh, a lùn-thoilich, gach aon a thig sùil air, nach 'eil iad a' email puingean sa bith creidimh, no barail sa bith a tha tighinn bho na puingean sin, nach 'eil tur air rèir nan dleasnasan naomh a th'aea, mar Chriostuincean ri dhianamh do Dhia Uilechumhachdach, air rèir chmilo dleasnais a bluineas daibh, mar iochdrain, a thort do 'n àigh, 's do riaghailtean suidhichte na rioghachd, agus air rèir a chmilo dleasnais caidreach a bluineas do cho-luchd-dùthcha a thoirt dha chèile, a dh'aon aidhmileil ge 'm bi iad.

Bha iad a' toirt a chreidsinn orra shein, gu'm biodh a linthad mìneachadh aonseulach, a thugadh seachad martha air an creideamh, ann an aideachaibh folluiseach air a' chreideamh Chaitliciech, ann an leabhraichaoan-cheisda Caitliciech, ann an barantasan lionar dearbhte, agus aum an teisteanasan air an daingneachadh le mionnan, air foghnachdainn gus a h-uile droch thuairisgeal air an creideamh a chur sàmhach.

Ach tha e cur duilichinn orra gu bheil roin do mhearachdan crónail air puingean àraig do'n chreideamh Chaitliciech a' friamh-achadh gn trnagh fhathast an eridheachan mhòrain leis am bu mhath leo bhith rèidh us am barail mhath a chosnadh : 'sann le mulad a tha iad a' chiuinniu, a dh'aindeoin a h-nile teisteanas thug iad seachad air a chaochla sin, gum beil iad fhathast air an comharrachadh a mach gu folluiseach mar dhaoine aig a bheil creideamh mearachdach, an aghaidh sgriobtuir ns reusoin—a' stèidheachadh an creidimh air nghdarras dhaoine, 's nach ann air facal Dò ;—na naimhdean do chraobhsgaoileadh 's do leughadh an sgriobtuir Naoimh—coireach ann an iodhlol-aoradh ann an tòbairt na h-aifirinn, ann an aoradh na h-Oighe Moire, mar theirear ris, agus aum an aoradh a thoirt do na Naoimh, do dhealbhan Chriosta 's nan Naomh ; agus eiontaich an saobh-chlràbhadh le bhith 'g achanaich ris na Naoimh, 's a' guidhe airson nan anaman à tha 'm purgadair : a' glacadh gn iadarna enmhachd Dhiadhaidh ann am mathadh pheacaman, agus a' cur cuing na faoisid air an t-sluagh —a' toirt eead peacaichadh le laghadh-eaglaise—a' cur suarach bristeadh mhionnan—a' roinn an dilseachd eadar an righ 's am Pàpa—ag agairst còrach air maoin na h-eaglaise suidhichte—a' eunail na puing an-iocdar, nach 'eil sàbhalaichd an taobl muigh na h-eaglaise aca flicin, agus nach 'eil cumhanta ri chumail ri ciriciech.

Cha 'n urrainn duinn a thuigsinn carson a bhiodh puingean àraidh creidimh a chumail, aig nach 'eil gnothach ri dleasasan rioghachd no coimhearsnaich, codhiù a ghabhar na puingean sin anns an t-seagh-bhrèige a tha daoine eile a' toirt asda, no san t-seagh aonsgeulach anns a bheil na Caitlicie gan tuigsinn, air an dianamh nan eùis dhàtidh air Caitliech Bhreatuinn, leasan gu h-àraid a tha gabhail cead dhaibh fhein na thogaras iad a smaoineachadh ann an eùisibh creidimh. Tha e duilich a thuigsinn carson a bhiodh fior phuingean creidimh nach cil an sèòl air bith a' buntuinn ris na dleasasan, a tha dligheach dha 'n rìgh 's dha 'n co-luchd-dùthelha bho na Caitlicie, air an toirt fos eionn bùird idir nar a tha cheisd mu dhèidhinn nan còirichean 's nan dlighean a tha iad a' tagairt mar iochdrain Bhreatuinneach. Is fada tha sinn an geall, gu'n ionnsuicheadh iadsan a tha cho àrd a' labhart an aghaidh mearachdan us saobh-chràbhaidh na pápanachd, mar their iad; bho na Caitlicie fhein an toiseach, le 'n ceasnachadh, fior bhrìgh agus mhìneachadh nam pong sin mu na labhair sinn, agus de an seagh a tha na Caitlicie a' toirt as na briathran leis a bheil iad a' eur an creidimh an cùill. Chithheadh iad ma dh'fhaoidh te gu'n robh iad uige so a' gleachd, cha 'n ann an aghaidh a' chreidimh Chaitlicie, ach an aghaidh breislichean an einn fhein, no an aghaidh mìneachaidd cearr a tha iad fhein a' toirt do chainnt na h-eaglaise Caitlicie.

Ged is leòr mhòr leinn am mìneachadh a thugadh seachad roimhe so air creideamh nan Caitliceach gu breithneachadh-brèige a cheartachadh, 's gu droch thuairisgeulan an aghaidh ar teagaisg a chur sàmhach, an dèigh sin bho na dh'innse' dhuinn gum faodadh teistcanas soilleir firinneach a chuirte a mach an dràsda air ar fior aidmheil sna puingean sin a tha fhathast cho fad' air an dubharachadh 's air an togail ecarr, còrdadh nas fhearr a chur air a bhonn am miosg iochdrain an rìgh, agus creideamh us Carrannachd a mhiadachadh; ime sin tha sinne, na tha fo-sgriobte Easbuigean Caitliceach, Fir-ionaid nan Ostal us an Co-chuidichean am Breacuinn, a' faicinn ionchuidh an Teisteanas a leanas a chur a mach ann an dòchas gu'n gabhar e, leis gach aon a leughas e, le urad ghaoil air an fhìrinn, 's le dùrachd cho math 'sa thathas ga thoirt seachad.

I. EARRANN.

*Sealladh coichionta air na puingean creidimh a tha 'n eglais
Caitlicieach ag aideach'.*

THA puingean creidimh na h-eaglaise Caitlicie gu tric air an cunnatadh mearachdach, an aghaidh sgriobtuir us reusoin.

Tha na puingean sin nilé, 's na puingean sin amhàin, a th'air an taisbeanadh le Dia Uilechumhachdach, nam puingean creidimh Caitlicie.

Cud sa bith th'air a shoilseachadh le Dia, aig a bheil fios air a h-uile ni, mar a tha iad umta fhein, 's nach urrainn sinne a mhealladh le briagan a theagasg dhuinn an àite na firinn, feumaidh e bhith fior agus cinnteach; ge do bhiodh e tur fos eionn tuigse chreatairean cruthaichte

Air ughdàrras taisbeanaidh Dè, tha an Caitliceach a' creidsinn, mar phuingean creidimh, gu bheil ann an aon Dia tri pearsannan air leth, an t-Athair, am Mac, 's an Spiorad Naomh; gur e Iosa Criost, a fhuaire bàs air a' chrois gu sàbhalaich chlann-daoine, an dàrna pearsa do'n Trionaid Bheannuichte, fior Dhia us fior dhuine; nach eil mathanas phacannan, no sàbhalaich ach as a lethsan; gu bheil sàcramaidean a' bhaistidh agus an aithreachais air an drduchadh le Dia mar mhiadhonan mathanais a' pheacaidh; gu bheil san aifriinn, iobairt fhìrinneach, cheart, agus rèitich air a taigse do Dhia airson bheothaibh is mharbhaibh; gu bheil na h-anamnan ann am purgadair a' faotuinn cobhair bho urnaighean nan creidmheach; gu bheil na naoimh an glòir mailleri Criost ri onoir thoirt daibh 's ri 'n guidhe; gu'n togar air an là' dheireannach ar columnan bho'n bhàs, 's gu'n tig Criost a thoirt breitheanais air a' chinne-daonna air rèir an oibrichean; gur e sòlas siorruidh duais nan daoine matha, agus dòruinn shiorruidh pian nan daoine molluichte.

Ma tha iad so agus puingean eile do'n chreideamh Chaitliceach air an taisbeanadh ga rìreamh le Dia Uilechumhachdach, cha'n eil iad mearachdach, ach uile fior, agus uile cinnteach—cha'n eil iad an aghaidh sgriobtuir, ach air rèir fior sheagh facail sgriobhte Dè—cha'n eil an creidsinn mi-reusonta, chionn tha e reusonta an ni a tha fior, agus air a theagasc le Dia na firinne a chreidsinn.

Tha'n Caitliceach làn dhicarbhte gu bheil uile phuingean a chreidimh air an taisbeanadh ga rìreamh le Dia Uilechumhachdach.

Nach eil e ceadaichte dha bhith sa bheachd so, cho math 'sa tha e ceadaichte do fheadhainn eile a bhith air a' chaochla inntinn; 's gu h-àraidh san rioghachDSA, far a bheil saorsuinn inntinn air a teagascg 's air a mholadh cho àrd? Am beil e giùlan reusoin no Carrannachd esan a dhìteadh as leth a' bheachd so, 's gu'm faod a bheachd a bhith stèidhichte air grunn daingeann, 's fhaireachdann gu bheil a shàbhalaich siorruidh an earbsa ri creidsinn gu daingeann gach puing creidimh a theagaisg Criost?

II. EARRANN.

Air na comhdaichean cinnte, th'aig Caitliceach, gu bheil na puingean uile a tha e creidsinn, mar phuingean Creidimh Caitlicich, gu firinneach air an taisbeanadh le Dia Uilechumhachdach.

THATHIAS a' cur gu tric as leth nan Caitliceach gu bheil iad a' stèidheachadh an creidimh tur air ughdàrras dhaoine, 's nach ann air facal Dè.

Tha na Caitliciech ag aichcàdh so, thaobh 's gu bheil iad cinnteach gu bheil an creideamh air a stèidheachadh air facal Dè, air a chur an cèill daibh le ughdàrras nan daoine a dh' òrduich Chriost 'sa chuir e mach gus na puingean a thaisbean e a theagasc dha'na h-uile cinneach.

Tha an Caitliceach a' creidsinn h-uile puing a thaisbean Dia.

A' cheisid, *cud* iad na puingean sin a thaisbean Dia, is ceisid GNIOMHA i mu chud a thachar. Tha e a' giùlan reusoin gur ann le neart teisteanais rachadh gniomh a chòmhdaich.

Tha suim nan teagasgan, nam fàithnean, 's nan riaghailtean a liubhair Criost dha na h-ostail, a' dianamh suas an lagh ùir no Chriostail; mar a rinn suim nan teagasgan, nam fàithnean, 's nan riaghailtean a chaidh liubhairt leis an Uilechumhachdach do Mhaois, suas an seann lagh.

Tha èolas fìrinneach cinnteach air na dhùrdhuicheadh le lagh sa bith, air chur an cèill, 's air fhaotuinn am bichiontas a mach, le *follaiseachd* ughdarrail an lagha.

Le òrdugh Dò thugadh èolas do chloinn Israeil, 's do phobull nan lùthach air teagasgan us fàithnean an t-seann lagha le Maois 's leis na sagairt 's an luchd-leanmluinn gu crìch an lagha.

Lo òrdugh Dò, bha teagasgan us fàithlinean an lagh' ùir ri'n dianamh folluisceach da na h-uile cinneach, anns na h-uile linn, leis na h-ostail 's an luchd-leanmluinn gu criochlachadh an t-saoghal.

Air ughdarras spioradail nan ostal 's an luchd-leanmluinn, a bha air an òrduchadh le Dia gu lagh Chriost' a shioilleireachadh 'sa theagast do 'n h-uile rioghachd, agus air teisteanas, creideamh, us cleachdadhl cumonta aonsgeulach nai eaglaisean Chriostail uile bho thoisearch; tha cinnteachd a' Chaitliciech air a stèidheachadh; a' faicinn gu'n robh h-uile teagast a tha e creidsinn mar phuing creidimh Caitliciech, agus h-uile fàithn' us gnàthachadh diadhaidh a tha e cumail mar reachdan Chriosta, air an taisbeanadh us air an socrachadh gu firinneach le Dia Uilechumhachdach, agus gur iad sin na ceart riaghailtean a chaidh liubhairt air thùs le Criost do na h-ostail, 's air an dianamh follaisceach leosan do 'n domhan uile.

Tha'n Caitliceachì làn thoilichte gur i an dòigh so a tha e leanailt, gus fhaighinn a mach eud iad na puingean creidimh a thaisbean Dia, an riaghailt cheart, 's gu bheil i ga stiùradh gu aonachd na fìrinne.

Nach cil e eadaichte dha riaghailt so a leanail a tha toirt leithid do thoileachadh us do thiariunteachd dha intinn?

A bheil e ceart do fheadhainn eile, a tha, le chaochla riaghailt a leanail, a bristeadh amach gu aidmheilean gun àircamh le'n lionachd, 'sa d'iteadh a chìle mu phuingean creidimh Criostail, dragh a chur air sàmhchair a' Chaitliciech 'sa chàs so, no a dhùteadh airson gèillidh do dh'nglidarras dhaoine, a tha e fiosrach a chaidh shònraclachadh a mach le Criost, gu sluagh an t-saoghal a thoirt gu èolas cinnteach air a lagh, 's gu aonachd creidimh? Nach cil an riaghailt so fior nàdurra us reusonta? An urrainn britheanach tal-inhaidh riaghailt us dòigh a' Chaitliciech sa chàs so a dhùteadh?

III. EARRANN.

Air an Sgriobtuir Naomh

ANN an Sasun thathas a' cur air an eaglais Chaitliciech gu bheil i na namhaid do leughadh 's do sgaivileadh an Sgriobtuir Naomh.

And àite sin tha an Sgriobtuir Naomh, mar a' phàirt sgrioblte do fhacal Dò, ro-inhiosail aig an eaglais Chaitliciech; anns a h-uile linin, si ghleidh gu ro-chùrrainach an tasgaidh dhiadhaidh so; us ghabh i daonna anabarr saothrach gus na sgriobhaicheantaisbeante sin a ghleidhe glan coimhlionta, mailleris an fhior sheagh anns na thuigeadh iad sna h-uile àite us àm bho linn nan Ostal.

Cha do chuir an eaglais Chaitliceach riamh bacadh no ëis air leughadh no sgaoileadh nan Sgriobtur naomh air an cur mach gu firinneach nan ciad chànanan. Tha i a' cur mar fhiachaibh air a Cléir Oifig a ghabhail a h-uile là, anns a bheil roimh mhòr do 'n leabhar bheannuicte air a chur sios, agus air làithean Dònaich an litir no'n soisgeul, no Carrann air choireigim cile do'n lagh naomh; a leughadh 'sa mhìncachadh dha na creidmhich nan cànan fhein.

A thaobh leabhlraichean do'n Sgriobtur Naomh cedar-thcangaichte gu cànanan ùra, tha 'n eaglais Chaitliceach ag iarruidh nach rachadh a h-aon dhìu sin a chur an lannan nan creidmhcach, ach a' leithid 'sa th' air am mios ceart agus air rèir scagh nan ciad leabhlraichean le nghdarris na Cléire. Cha d' rinn an eaglais Chaitliceach riamh lagh coichionta a' bacail leughadh nan Sgriobtur cedar-thcangaichte le dearbh-ughdàrras; ach, a' faicinn gu bheil mòran le 'n aineolas 's, le'n drochimheinn, a' fiaradh, gu' sgrios fhein, brìgh an teagaitsg naoimh, chunnaic an eaglais Chaitliceach ionachuidh riaghailt a dhianamh, gu'm biodh na creidmhich air an stiùradh sa chùis so le comhairle am pears-eaglais fhein.

Codhùiù tha no nach eil e freagarrach leabhar-sgoil airson cloinne a dhianamh de na Sgriobturan Naomha, nach bu chòir a chaoidh a laimbseachadh aeh le modh, is cùis e a bluineas do chreideamh ns do ghliocas a sgoltaidh, agus is puing sin air a bheil eòir aig buchaillean na h-eaglaise Caitlicieh breth a thoirt a thaobh an trendan fhein; agus sa chùis sin tha sinn am beachd nach eil eòir aig neach eile deachadh dhaibh.

Tha cead aig Caitlicieh Shasuin, thàinig gu lùn aois, na Sgriobturan Naomha cedar-thcangaichte gu firinneach dearbte, a leughadh le mìneachadh nan cois, cha 'n e mhàin sin, ach thathas 'gan comhairleachadh an leughadh le intinn chràbhaich, iriosail umhail.

Tha Pius VII, ann an litir a sgriobh e gu Easbuigean Shasuiu air an ochda-là-diag do mhos deireannach an carraich sa bhliadhna 1820 a' comhairleachadh gu laidir, iad an sluagh a tha fo'n eùram spioradail a dhraingneachadh nan creideamh's nan deagh-oibrichibh; us uige so, am prosnachadh gu leabhlraichean, a bheil teagasg naomh, a leughadh, 's gu h-àraid an Sgriobtur Naomh cedar-thcangaichte le cead ns nghdarris na cléire; oir dhaibhse, aig a bheil dea-rùn, cha 'n urrainn ni sam bith a bhith nas feumail, nas sòlasaiche's nas misneachaile, na leughadh an Sgriobtuir Naoimh; air a thuiginn na sheagh firinneach—tha e feumail gu daingneachadh creidimh, neartachadh dòchais, ns lasadh Carrannachid an fhior Chriostnuidh.

Ach nar thèid leughadh ns sgaoileadh nan Sgriobtur a sparradh air daoin 'sa mhòladh mar lùn riaghailt creidimh, 's mar an t-àrd mhiadhon gu ruighinn air èòlas ceart, agus gu sònruichte air teagasg, fàithnean, ns riaghailtean Chriosta: agus nar a thèid an Sgriobtur, air a leughadh 's air a sgaoileadh air an dòigh so, fhàgail ri mhìncachadh air rèir beachd gach duine air leth; sa chàis sin tha leithd so do leughadh, do sgaoileadh, no do mhìncachadh air am bacail leis an eaglais Chaitlicieh, chiomu gu bheil fios aig an eaglais Chaitlicieh nach b'e, sgaoileadh nan Sgriobtur agus am mìneach-

dh ai r̄eir beachd gach duine, na miadhonan a dh' òrduich Criost gu fior còlas air a lagh a thaisbeanadh dha na h-uile cinneach—tha fios aice gu'n deach Criostalachd a shuidheachadh an ioma dùthchaich mun deach aon leabhair do 'n Tiomnadh Nuadh a sgriobhadh—nach b' ann leis na Sgriobturan a thug na h-Ostail us an luchd-ionaid rioghachdan, no aon rioghachd fhein a stigh gu aona chreidimh Chriostail—gu bheil leughadh us sgaoleadh nan Sgriobtur gun ughdarras, agus g' am mìneachadh air r̄eir beachd gach duine, a' tarruing dhaoine bho 'n chreidimh Chriosdail gu modhan aoraidh mi-fhreagarrach do chèile, agus nach urrainn uile còrdadh mar phàirtean do chreideamh aonsgeulach oirdheire na Criostachd; seadh, bheir iad gu mearachdan us baoth-chreidimh, gu ceannaire 'sna mi-riaghailtean a 's mua miosg staidean us rioghachdan.

IV. EARRANN.

Mu chur iodhol-aoradh us saobh-chràbhadh as leth nan Caitliceach.

TIIA doille us mìorun air dol air adhart cho fad 's gu bheil eas a' cur as leth na h-eaglaise Caitliciech IODHOL-AORADH ann an iobairt na h-Aifrinne—ann an aoradh (mar a their iad) a thoirt do'n Oigh Moire, agus ann an aoradh nan Naomh, us dhealbhan Chriosta's nan Naomh ; agus SAOBH-CHIRABHADI nan achanach ris nan Naomh, agus nan guidhe airson anaman am purgadair. Nis'se iodhol-aoradh bhith toirt do chrentair sa bith, an àrd-aoraidh, an onair, no 'n urram a bhuineas do Dha uilechumhachdach a mhàin.

Tha 'n eaglais Chaitlicheach a' teagasc gur e iodhol-aoradh h-aon do na ciontan a's mua a dh' fhaodar a dhianamh an aghaidh mhòr-alachd Dè ; 's tha h-uile fior fhear-leanmhuiinn na h-eaglaise so ag oillteachadh roimh leithid so do choire, 's air a dhochann gu cràiteach le cionta cho sgreamhail a shàmhlaichadh ris.

Ach thathas ag radh gu bheil na Caitliciech a' toirt aoraidh do dh' aran agus do dh' fhion san Aifrin ; gu bheil iad a' toirt aoraidh, do 'n Oigh Moire ; gu bheil iad a' toirt aoraidh do'n chrois ; aoraidh dha na naoimh, 's do dh' ionmhaighdean Chriosta agus nau naomh. Mun cuir sinn dhinn an sgainmir ghrànda so anns a' bhrigh a thathas a' toirt di, feumaidh sinn seagh eugsamhail nam briathran aoraidh, onair, us urram a mhìncachadh, los gum bi an tuaileas sgainnealach, 'sa fhreàgairt air an tuigsinn san aon seagh.

Tha sinn a' faicinn ann an cainnt an Sgriobtuir naoimh, an Eabhra, an Gregais san Laidinn* cho math 's ann an urnaighean chumonta na h-eaglaise Chriosdail bho shean, gu bheil aig na facail aoradh, onair us urram dà sheagh, 's gu bheil iad air an gabhail ann an ioma brigh air r̄eir nàduir a' chuspair, gus a bheil an gniomh ri thuiginn leis an fhacal, air a' stiùradh, agus air r̄eir beachd an fhír a ni an gniomh. Bho so tha sinn gan faicinn air an eleachadh air uairibh a' labhairt ri Dia, air uairibh eile a' labhairt ri creutairibh. Agus ged a tha cuid an diugh a' ciallach-

* Faic anns an Eabhira (Guàf. iii. 9, us Ecsod xx. 12) (Deut. xxviii. 47 us 48) Salm xvi. 9 us 1 no 3rd Righ i. 23) An Grégais Gin. xxiv. 26 agus Gin. xlvi. 8. An Laidinn Adorare Salm xviii. 2, us Gin. xxiii. 7, agus 2 no 4 Righ. ii. 15.

adh, le *aoradh us urram* an àrd urram a bhuincas do Dhia a mhàin; an dèigh sin faodar na facail sin a ghleidheadh fhathast le feadhainn eile ann an atharrachadh seagh, gun mhàthair-aobhair sa bith a thoirt gu iodhol-aoradh a chur as an leth. San atharrachadh brìgh so tha iad fhathast air an gleidheadh ann an cainnt neo-chaochlaidh nan seann urnaighean cleachdte san eaglais Chaitliciech.

Tha na briathran *aoradh us urrum* gan cleachdadh air uairibh a' labhairt ri Dia, agus air nairibh a' labhairt ri erektaibh, mar a tha 'm facial *onoir*. A nis, bho na tha e air òrdueadh dhuinn san Sgriobtur *onoir* a thoirt do Dhia, agus *onoir* a thoirt dha'n rìgh; agus gu bheil e air òrdueadh do chloinn *onoir* a thoirt dha'm párantan; cha'n eil e a' leanail bhuaithe so gur ionann an *onoir* a tha dligheach dha'n rìgh, no do phàrantaibh agus an *onoir* a bhuincas do Dhia. Is còir dhuinn an *onoir* a's àird agus a's urramaiche a thoirt do Dhia, rud a bhiodh na pheacadh a thoirt do chreutair sa bith. Do'n rìgh buinidh an *onoir* shaoghalta a's àird. Agus tha e mar fhiachaibh air cloinn *onoir* mios us umhlachd a thoirt dha'm párantan. Nach eucorach mata a chantuinn, a chionn 's gu bheil iochdran a' toirt *onoir* do'n rìgh, gu'm beil e le sin a' toirt da na h-*onoire* a's àird agus a's urramaiche nach buin ach do Dhia amhàin! Tha'n ni ciadna ri chantuinn mu na briathraibh *aoradh us urram* mar a chleachdadh iad sna scann timibh, agus air uairibh fhathast ann an cainnt na h-eaglaise Caitliciech. Cha'n eil *aoradh*, air rìir cleachdaidh na h-amasire so fhein, a' ciallaichadh am bieljontas a bheag ach an spèis no'm mios a's àird. Thathas a' toirt a stigh an fhacail *aoradh* (sa bhiobull Bheurla clobhuailte an Oesford) a' ciallaichadh aoraidh iochdranaich cho math ri àrd aoradh. 'Sa chìad leabhar do Eachdraidh xxix. 20. tha sinn a' loughadh, gu na chrom a' chuideachd sios an cinn 's gu'n tug iad *aoradh* (an beurla WORSHIPPED) do'n Tighearna (Jehobha) agus do'n rìgh. An tug iad urram do'n rìgh leis an àrd urram chìadna a thug iad do Dhia? Gu cinnteach cha tug. Nar a their duine ris an tè a tha e gabhail mar mhnaoi, "le mo cho-huinn tha mi toirt *aoraidh* dhut," am faodar iodhol-aoradh a ghràdh ri so? Gu cinnteach cha'n fhaod ni sam bith a bhith nas tuathaille na argumaidean a tharruing bho fhaelan ioma-bhrìgheach air am mìneachadh ann an seagh a's oil leasan, ris a bheileas a' cur nan argumaid an eill.

'Se ar freagairt mata, ma tha ri thuigsinn leis na facail, *aoradh*, *onoir*, agus *urram* an t-àrd aoradh, *onoir*, us *urram* a bhuincas do Dhia amhàin; nach eil na Caitliciech a' toirt aoraidh, no *onoir*, no *urraim* mar so do neach air bith eile, ach amhàin do'n aon Dia, beo, fior, Cruthadair' us Ard-thighearn an domhain: cha'n eil iad san t-seagh so a' toirt aoraidh no *onoir*, no *urraim* do'n OighMoire, no do h-aon sa bith dhé na naoimh, no do'n chrois, no do dhealbhan, no do chreutair air bith eile.

San Aifrinne, tha na Caitliciech a' taigse àrd-aoraidh, cha'n ann do dh'aran's do dh'fheion, nach eil iad a' creidsinn a bhith làthair as deigh a' choisrigidh; ach do dh Josa Criosta, Mac Dè, a tha iad a' creidsinn a bhith gu fùrinneach, ríochdail, corporra a làthair fo

choltas amhlàin arain agus fiona as dèigh a' choisrigidh, agus le sin ag atharrachadh brìgh an arain agus an fhiona gu chorpsan agus gu fhuil. Aoradh a thoirt do Chriost, le gniomh àrd-aoraidh, cha'n e sin iodhol-aoradh; chionn gur fior Dhia e, agus an lòrg sin, na chuspair toillteanach air àrd aoradh.

Ach ma theirear gu bheil na Caitlicie le cleachdadhl seanna chainnta na h-eaglaise Chriosdail,

1. A' toirt *aoraidh* do na naoimh : feumar an t-aoradhsa a thuig-sinn amhlàin mar aoradh, onoir, us urram *ioc'hdrach*, a tha iad a' toirt daibh air rèir na coimhlionachd agus na fairfeachd chriochnaichte a bhuilich Dia oura ; ach tha 'n t-aoradh so fada fada fo'n àrd aoradh a tha iad a' toirt do Dhia. Cha'n eil na Caitlicie ag aid-each fairfeachd no oirdheireas ann an naomh sa bith, air nach eil iad a' sealiltuinn mar obair 's mar thiodhlae Dè uinta. Air sheòl is gu bheil iad, le onoir a thoirt dha na naoimh, ag àrdachadh oibri-chéan Dè, agus, air rèir sin, a' toirt gloir Dha. Cud sa bith gniomh cràbhaidli mata, a thairgeas sinn do na naoimh, ruigidh e Dia mu dheireadh.

2. A' toirt *aoraidh* do 'n chrois : cha'n eil anns an fhacalsa, ma thuigear e mar is còir a' ciallachadh dad ach mios iosal ioc'hdranach a thathas a' fiachainn do dh' ionmaighean, as leth a mhios a bhuineas do na nichean a tha iad a' nochdadhl, agus dh' iònnsuidh a bheil am mios a thathas a' fiachainn dha na h-ionmaighean a' ruighinn mu dheireadh. San t-seagh so, tha mios ga fhiachainn do dhealbh no do chathair an rìgh, as leth mòralachd na Tì dha 'm buin i : Tàir a bheirte do dhealbhsan, sheallte air mar thàir a bha am beachd dhaoine a thoirt dha 'n rìgh fhein. San t-seagh so tha mios mic air ionmaigh no dealbh a phàranta ; aig párrant air dealbh a leinibh ; aig caraid air dealbh a charaid ; cha 'n ann airson buaidh shòruichte sa bith a th' aig stuth, no obair an fhir chèirde, ach a chionn gu bheil e na shàmhla 's na chuimhneachan air euspair a spèis 'sa ghràidh. An spèis dhàimheil so, a thaobh ionmaighean us dhealbhan a dhùteadh, cha bhiodh ann ach faireachduinn nàduir fhein a dhùteadh. An sedòl-aoraidh so a chur as leth a Chaitlicie a' chionn gu bheil am falcal *aoradh*, nach eil a' ciallachadh ach mios *ioc'hdranach daimheil*, us ri fhaighinn ann san t-seagh sin an urnaighean gnàthraigheachd seann agus ùr na h-eaglaise, cha 'n eil ann achi rud a tha an aghaidh treibhdhiris us Carrannachd le chèile.

A ràdh gu bheil an eaglais Chaitlicieach ag aontachadh le urnuighean a dhianamh ri ionmaighean, cha 'n eil ann ach tuai-leas a tha fiachainn cho beag toinig, 's nach airidh e a thoirt fosnear. Tha Caitlicie air nairibh a' dianamh urnuigh AIR BIALAOBH ionmaighean, a chionn gur cuideachadh iad gus an smaointeann a chruinneachadh 's an imintinn a stèidheachadh 'sa mhicamhrachadh nan urnuighean ; ach cha 'n eil iad, airson sin, ri'n saoilsinn

air cho beag cèille us reusoin, 's gu 'n dianadh iad urnuigh ri iomhaigh: oir tha fios aca nach eil feart no neart innse; agus nach urrainu i am faicinn, no an eluinntinn, no an cuideachadh.

Tha na Caitliciech, gun teagamh, ag iarraidh cadarghniadh nan aingeal's nan naomh, a tha ann an glòr mailleri Criost ann an flathanas. Ach ann an so, nar thèid a dhianamh air rèir riaghail-tean us spioraid na h-eaglaise Caitliciech, cha 'n eil dad do shaobh-chràbhadh, no dad an aghaidh fior naomhachd. Oir tha 'n eaglais Chaitliceach a' teagastg dha cloinn gun ghuidhe ris na naoimh mar ughdairean 's luchd-riarachadh ghràsan Dè, achi amhain bhith sìreadh air na naoimh ann am flathanas iad bhith guidhe air an son, san aon t-seagh anns na shir N. Pòl air na creidmhich air talamh guidhe air a shon.

Tha nà Caitliciech, air rèir creidimh us cleachdaidh dhiadhaidh na h-eaglaise Chriostail bho linne nau Ostal, a' guidhce airson fuasglaidh us fois shiorruidh do dh' anamaibh a dh' fhàg a bheathasa, 'sa dh' fhaodadh a bithe car tamuill ann a' staid pèine airson am peacannan; achi ann an so cha 'n urrainn duinn urad is faileas do shaobh-chràbhadh fhaicinn.

Le eadar-ghuidhie nan naomh ann am flathanas a shireadh, 's le guidhce airson nan anaman a tha fulang ann am purgadair; tha na Caitliciech a' cur an gniomh co-chomunn na carrannachd sin, a tha eadar buill cuirp dhùiomhair Chriosta, co-chomunn a tha iad ag aideach a chreidsinn nar their iad "Creidcam an eaglais naomh Chaitliceach, co-chomunn nan Naomh."

An dèigh a' mhìneachadh 's an teisteanais so, tha dòchas againn nach bi ar luchd-dùthecha chaoidh cho mi-cheart, no cho neo-charrannach 's gu 'n euir iad iodhol-aoradh no saobh-chràbhadh as leth nan Caitliceach; agus nach bi iad cho mi-shuairee, 's gu 'n sìr iad dath-brèige a chur air cùisean, le seagh air leth a sparradh air facail, a tha, ann an eainnt an Sgriobtuir, Chriostuinean bho shean, us cleachdadhl eumonta, a' giùlan ioma seagh a rèir nàduir nan cùisean mu bheileas a' labhairt.

V. EARRANN.

Air comas peacannan a mhathadh, 's air fàithne na Faoisid.

Tha anndiadhadhachd ga cur as leth na h-eaglaise Caitliciech, *le comas peacannan a mhathadh a ghabhail oirre fhein gun òrdugh,* agus annraighearnas spioradail, *tè cuing na faoisid a chur air an t-sluagh.*

Cha'n fhaodar anndiadhadhachd a chur as leth na h-eaglaise Caitliciech airson comais a chur an cèill a thug Criost dha na h-ostail 's dhan luchd-leannmuinn dligheach; no annraighearnas airson òrda-chadh fàithne Chriosta a chumail.

Tha na Caitliciech a' creidsinn gu'n tug Chriost comas dha na h-ostail 's do shagairt na h-eaglaise air peacannan a mhathadh, le sàcramaidean a' bhaistidh 's an aithreachais a riarachadh orrasan a tha ionachuidh airson nan gràsan so fhaighinn. Tha iad a' creidsinn gu bheil sàcramaidean aithreachais air a h-òrduchadh le Criost, cheart cho math's a' tha sàcramaidean a' bhaistidh. Tha creidsinn an dà chuid air a stèidheachadh air an aona ghrunnnd.

San dà shàrcamaidse, tha peacadh ga mhathadh le gniomh duine. *Biodh gach aon agaibh air a bhaisteadh gu mathanas a pheacannan*, Gniomh. ii. 38; *Co sa bith DHA'M MATH SIBHSE am peacannan, tha iad mathte dhaibh*, Eoin xv. 23. Ach peacadh gniomha sa bith cha tèid a mhathadh le toil amhàin pàpa, no sagairt, no urra sa bith, gnn bhròn firinneach a chionn miathlachd a chur air Dia, 's gun rùn làidir am peacadh a sheachnad bho sin suas, us breitheanas- aithris a dhianamh airson nam peacannan a rinn e. Neach sa bith a gheobh fuasgladh gun a leithid so a dh uidhciamachadh, tha e cho fad a bho mhathanas fhaotunn na pheacannan 'sgur h-ann a tha e a' cur riu coire ceilg us truaillidh-sàcramaid.

An t-achd a tha cur faoisid do shagart mar fhiachaibh oirnn, chan òrdugh eaglais a th' ann, ach òrdnigh Chriosta. Gun saor aideachadh a' pheacaich, cha 'n fhaodte comas fuasglaidh no ceann-gail pheacannan a chur an gniomh gu ciallach ceart le fear-riarachaidh sàcramaid na faoisid. Cha ghabhdh aideachadh pheacannan a chaoindh a thoirt a stigh, mur biodh daoine air a ghabhail bho thoiseach, mar reachd diadhaidh gu mathadh pheacannan. Bhathas ga chleachdad bho chiad linntean na Criostalachd. Tha 'n toradh a's fallainne a' tighinn bhuaithe. A bharrachd air a bhith na mhiadhon gu mathadh pheacannan, tha e toirt furtachd do'n chogais bhruailleinnich, us cothrom do pheacaich sheachranach a thilleadh bho'n droch stiùranman, 's an toirt gu diolad bho mathanamh airson dochair a rinnceadh leo air daoine thaobh pearsa, codach no cliù. Faodaidh e bhith na chulaidh-fhanaid acasan *a tha toirt blaisbheum do nichean nach aithne dhaibh* (2 Pead. ii. 12), ach mar lagh iochdar fallainn scallar air daonnan leosan a tha fìor-bhrònach airson am peacannan, 'sa dh' iarras gu dùrachdach ruighinn air mathanas.

VI. EARRANN.

Air Laghadh-Eaglaise.

THATHAS a' cur air an eaglais Chaitliciech gu bheil i toirt misnich do'n ole, *le bhith toirt cead peacadh a dhianamh, 'sa toirt mathanais ro-laimh le Laghadh-Eaglaise airson pheacannan a nitear.*

Tha 'n eaglais Chaitliceach a' cur an aghaidh na sgainnir so le suathas, gu bheil i le laghadh a' toirt cead peacadh a dhianamh, no a' toirt mathanais airson pheacannan a nitear. Ann an seagh na h-eaglaise Caïticiech, cha'n e mathanas peacaidh th'ann an Laghadh-eaglaise idir; cha'n eil ann ach mathadh uile, no am pàirt pèin amasireil, a tha ceartas Dè a' fagail gu tric ri dhòladh Icis a pheacach, an dèis cionta a' pheacaidh a bhith air a mhathadh. An comas air a' phèin amasireil so a mhiathadh, thugadh e le Criost do Pheadal agus do luchd-leamhluinn, us chleachdad bho na eiad linnte. Tha laghadh cho fad bho pheacaich a shaoradh bho ghniomhan aithreachais us cràbhaidh, 's gur ann a tha e na aobhar prosnachaidh gu leithidean so a ghniomhan a dhianamh, a chionn gu bheil iad air an òrduchadh mar mhiadhonan gu toradh an laghaidh a chosnadh.

Air an aobhar sin, gu cinnteach, cha 'n eil teagasg na h-eaglaise Caïticiech a thaobh sàcramaide an aithreachais, an aidich, no

laghaidh, ag iarraidh, gu beusan criostail a lasachadh, no gus an t-ole a phrosnachadh, no gus an rathad a rèiteach gu drochbheirt, ach an àite sin gu stad a chur air a' pheacadh, 's gu gniomhan gach subhaile chriostail a chur air adhart am miosg dhaoine.

VII. EARRANN.

Air Ceangal Mhionnan.

THATHAS a' cur air na Caitliciech gu bheil iad an dùil nach eil iad air an ceangal le mionnan sam bith, 's gu 'm faod am Pàpa am fuasgladh bho 'm mionnan uile a thug iad.

Cha 'n urrainn duinn innse a mhiad 'sa tha a dh' ioghnadh oirnn a leithid so do sglàmhrainn. Tha sinn a' cumail a mach gu bhoil ceangal mhionn ro-naomh : oir le mionn tha duine a' gabhail na Tì a's àirde, fear rannsachaiddh chridheachan, mar fhiannuis air cho cinn-teach sa tha e gu bheil na tha e a' cantuinn fior, 's gu 'n seas e ris a' cheangal a tha e cur air fhein. Mar sin duine sa bith a bheir mionnan eithich no bhristeas air a' cheangal laghail a dhaingnich e le miomh, tha e a' peacachadh, cha 'n ann amhàin an aghaidh fìrinn us ceartais, ach an aghaidh ercidimh. Tha e ciontach 'sa choire ghàlbhaidh mionnan eithich.

Cha 'n eil comas aig Pàpa, no comhairle sa bith, no aig aon duine, no cotheanal dhaoine aig a bheil ughdarris 'san eaglais Chaitliciech, a dhianamh laghail do Chaitliceach briag a dhaing-neachadh le mionn ; no mionn air bith fhuasgladh, leis na dhaing-nich Caitliceach a dhleasnas dligheachd dha rìgh, no shnaim dleasnais no ceartais do neach eile. Esan a bheir mionn tha e mar fhiach-aibh air a cumail ann an seagh soilleir nam briathran, no amns a' blàrigh a tha 'm fear dha bheil e toirt a mhiomh a' ciallachadh.

VIII. EARRANN.

Air dhligheachd dha'r rìgh us umhlachd do 'n Phàpa.

TAATHAS a' cur air na Caitliciech gu bheil iad a' roinn an dligheachd eadar an rìgh saoghalta 's am Pàpa.

Cha bhuin dligheachd do dhleasanasan spioradail ach do dhleasanasan rioghachd ; do na cìsean us dleasanasan saoghalta sin is còir do 'n iochdran a thoirt dha rìgh, 's do luchd-riaghlaidh na rioghachd.

Leis an fhacaill *spioradail*, tha sinn a' ciallachadh an so an ni sin a tha thaobh nàduir ag iarraidh calg-dìreach gu crìch fos eionn nàduir, no th' air drduchadh gu toradh fos eion nàduir a thoirt amach. Mar so is gnothaichean *spioradail*, puingean creidimh a theagast, na sàcramaidean a riarachadh, uachdaranaichd tur eaglaiseil a thoirt seachad, us a cur an gniomh.

Leis an fhacaill *amasireil*, tha sinn a' ciallachadh an ni sin a thaobh nàduir a tha'g iarraidh calg-dìreach gu gnothaichean an t-saoghailse. Air rèir so is gnothaichean *amasireil*, laghaman a dhianamh gu riaghlaidh na rioghachd, ceartas a dhianamh eadar dhaoine, riagh-ladairean dùthcha ns oifigich airm drduchadh.

An dligheachas a tha na Caitliciech a' facinn mar fhiachaibh 's mar dhleasnas teamn orra a thoirt do 'n rìgh, agus do luch-riaghlaidh laghail na rioghachd, thà e slàn us neo-roinnt. Cha 'n

eil iad a' roinn an dligheachais cedar an rìgh us éumhachd sa bith eile shaoghalta no eaglaiseil air thalamh. Tha iad a' faicinn san rìgh agus ann an rian suidhichte na rioghachdса, àrd-chumhachd shaoghalta, a tha tur eadardhealaichte us tur sgaithte bho chumhachd spioradail ns eaglaiseil a' Bhàpa, agus na h-eaglais Caitliciech. Tha iad a togail fianuis nach oil aig a' Bhàpa, no aig caspuig, no aig pears-eaglais a bhùinoas do dh' eaglais Chaitliciech na Ròimhe, as leth a driachd spioradail no eaglaiseil; còir an aon rathad no rathad eile, air rian, eumhachd, nachdaranaachd, àrdachadh, no nghdarras saogalta san rioghachdса; 's nach mua tha còir aig an aon seòl na sedl eile gnothach a ghabhail ri uachdaranaachd shaoghalta sna rioghachdansa, no 'n oarrainn air bith dhiu; no 'n dòigh air bith iochdaranan an Rìgh uile, no h-aon diu air leth a bhacail bho choimhlionadh nan dloasnasan saoghalta a bhuineas dha 'n Rìgh, dha oighreachan, agus dha luchd-ionaid; no dleasnas air bith spioradail no oaglaisoil a thoirt orra a dhianamh le miadhonan saoghalta air bith. Tha iad ga fhaicinn na chùis cogais a bith umhail do dh'nachdaranaachd shaoghalta na rioghachdса anns a h-uile ni a bhuineas do ghnothaichean saoghalta ns amasireil, a dh'aon laghadh no òrdugh na aghaidh, a tha, no bhios air a thoirt amach bho 'n Phàpa, no bho ughdarras sa bith th' aig eaglais na Ròimhe.

Uime sin tha sinn ag ràdh nach eil na Caitliciech, le umhlachd a thoirt do'n Phàpa ann an eñisean spioradail, a' eumail air ais roinn air bith dhe 'n dligheachas do 'n Rìgh, 's gu bheil an dligheachas slàn us neo-roinnt; thaobh 's gu bheil eumhachd *amasireil* na rioghachd, us cumhachd *spioradail* na h-eaglaise Caitliciech tur dealaithe bho chèilo, 's nach robh e rianh am beachd an Ughdaire Dhiadhaidh gu 'm biodh iad a' cath 'sa gleachd ri chèilo.

"Thoir do Shèasar na nichean a bhuineas do Shèsar, agus do Dhia na nichoan a bhùinoas do Dhia."

IX. EARRANN.

Air còir nan Caitliceach Bhreatannach air maoin na h-Eaglaise Suidhichte an Sasunn.

THATHAS a' cur air na Caitliciech Bhreatannach gu bheil iad a' tagairt *còir eucorach air maoin na h-Eaglaise Suidhichte an Sasunn*.

Tha sinn a' sealtruinn air leithid so do thagradh mar sgeula-brèighe gunn bhonn sa bith. Tha sinn a' gràdh air ar coinnseas nach eil smaoineachadh againn air a leithid so do thagradh. Tha sinn ag amhare air tighinn-a-stigh ns maoin na h-oaglaise suidhichte air fad mar chuid na feadhna sin air na shuidhicheadh iad le lagh na tire. Tha sinn ag aicheadh gu bheil còir, dlighe, no agartas againn air dad dho so.

X. EARRANN.

Air Sàbhlaadh san eaglais Chaitliciech amhàin.

THATHAS a' cur *mi-charrannachd* as leth nan Caitliceach, a chionn a' bhith cumail amach nach eil sàbhlaadh ri fhaotuinn an taobh-muigh na h-eaglaise aca fhein.

Se teagastg na h-eaglaise do na Caitliciech, iad a thoirt gaoil do

dhaoine an t-saoghail gun seachnadh air a h-aon; toil a bhith aca an cinne daonnda gu lèir a bhith tiarunte; agus iad a bhith guidhe gu 'm biodh iad nile sàbhailte, 's gu 'n tigeadh iad gu còlas na firinne, leis am faod iad a bhith air an tiarnadh.

Ma rinn an t-uilechunhachdach fhein cumhnantan àraid, nach fhaodar a bhith sàbhailte as aonais an coimhlionadh, shaoilte e na glinnothach mi-dhiadhaidh ionnsuidh a thoirt air na cumhnantan a shuidhich Dia a chur air chùl; agus na ghniomh fad' an aghaidh na Carrannachd, duine a gràdh ri duine eile; gu 'm faod e bhith sàbhailte, gun na cumhnantan sin a choimhlionadh a dh' òrduich an t-Uilechunhachdach.

'Sann do lagh Chriosta fhein a' phong creidimhse, nach eil sàbhaldh air taobh-mach na h-eaglaise Caitlicich.

Nach eil Criost fhein, a chuir mar fhiachaibh air daoine na puingean a thaisbean e a chreidsinn, a' cantuinn, *esan nach creid ditear e?* (Marc. xvi. 16.) Nach eil Criost, a dh' òrduich am baisteadh gu peacannan a mhatadh, a' gràdh, *mur faigh duine an ath-blreich leis an uisge 's leis an Spiorad Naomh, cha 'n URRAINN e dhol astigh do rioghachd Dè?* (Eoin iii. 5.) Nach eil N. Pòl ag àireamh cumntais pheacannan, mar tha adhaltras, iodhol-aoradh, gamhlas, buaireas, eiricachd, murt, misg, &c. mu bheil e gràdh, *iadsan a ni leithidean so cha ruig iad air rioghachd Dè?* (Gal. v. 21.) Nach cumhnantan dìtidh so air an fheadhainn nach buin do 'n fhior chreideamh?

Neach sa bith a tha 'g aideach lagh Chriosta, feumaidh e a' phong so aideach, nach eil sàbhaldh aum ach san aona chreideamh. Cha 'n e an Caitliceach, 'se Dia fhein, a dhùineas amach a flathanas an headhainn nach eil làn-uidheamaichte air a shon le creideamh us deagh-oibrichcean. Ach ged a tha e mar fhiachaibh air a' Chaitliceach galbail ris phuing creidimh so 's le creidcannh daingeann a cu-mail, tha fàithnte Dè a' cur mar fhiachaibh air euideachd gun bhreith a thoirt. Air an aobhar sin cha 'n cil e ceadaichte dha binn dìtidh a thoirt air neach sa bith a tha tighinn beo, 'sa faighinn a' bhàis an taobh-muighna h-eaglaise Caitlicich; no binn dìtidh a thoirt an aghaidh na feadhna a bhàsaich air rèir coltais ann a' staid a' pheacaidh. Iad so uile tha e a' fàgail aig eart bhreitheanas an An áird-flir-rannsachaidd chridheachan, an Tì a bheir air an là dhicreannach do na h-uile duine air rèir oibrichcean.

Ach gu einnteach feumaidh a' charrannachd maraon 's an fhìrinn an dàrna Criostuidh a bhacail bho mealladh a' Chriostuidh eile, ann an cùis cho ro-chudtromach sa tha sàbhaldh siorruidh anna. Am fear a bheireadh a chreidsinn air a choimhhearsnach, nach eil cumhnant air bith thaobh sàbhalaidh ga iarraidh air mac-an-duine, mhicalladh e e. Am fear a tha 'g aideach gu bheil cumhnant do 'n seòrsa so ga iarraidh air le Dia nan uile chumhachdan, tha e 'g aideach na phuingse, nach eil sàbhaldh achi san eaglais Chaitlicich na h-ònrachd.

XI. EARRANN.

Air Cumhnant a chumail ri Eiricich.

THATHAS a' cur air na Caitlicich gu bheil iad a' creidsinn, nach eil e mar fhiachaibh orra cumhnant a chumail ri Eiricich.

Mar Chaitlicich, tha sinn a' creidsinn 'sa gràdh, gu bheil e mar fhiachaibh air na Caitlicich uile, bho lagh nàduir, 's bho lagh a' chreidimh thaisbeanta, dleasasan fìrinn us ceartais a sheasamh ri daoine uile, gum seachmadh air neach sa bith, 's gun eadar-dhealachadh air dùthach no creideamh.

Mhionnaich Caitlicich Bhreatuinn gu treibh dhireach ceart, "gu bheil iad le sgreatachd a' cur an aghaidh an tuairisgeul neo-chriosdail agus ann-diadhaidhse so, nach eil cumhnant ri chumail ri eiricich no anacreidich."

An dèigh so ma chuirear orra leithid so a phuing a chumal, cha 'n urrainn daibh gun flaireachduinn na thàir mhòir air an creideamh's air an cliù.

A' CHRIODH.

AN dèis dhuinn ionnsnidh a thoirt, san teisteanas so, air innse le firinn gun fhoill, puingean creidimh ar n-eaglais a 's mua a thathas am bichontas a' cur an solus brèige, no tha an dallachrann air muinntir na rioghachDSA, 'san dèis an seagh a mhìneachadh anns a bheil na Caitlicich a' tuigsinn nam briathran leis a bheil na puingean sin air an cur an eòill ann an cainnt na h-eaglaise aca, tha sinn an earbsa gu 'n gabhar an teisteanas 's am mìneachadh so le'r co-luchd-dùthcha, ann a' spiorad treibh dhireach Carrannach; 's gu 'n dian an fheadhainn a bha uige so aineolach, no air bheag lèirsinn mu phuingean ar creidimh nibhlir cheartais ruinn, 's gu 'n gabh iad ris, nach eil sinne mar Chaitlicich, a' cumail puingean air bith creidimh, no barailean a tha sruthadh bho na puingean sin, nach eil tur freagarrach dha 'r dleasnas mar Chriostuimean, 's mar iochdrain Bhreatunnach.

Tha sinne na tha fo-sgriobhte ag aontachadh leis an teisteanas so, agus ga chur amach mar mhìneachadh air ar puingean creidimh, air na cùisean mu bheil e a' labhairt.

- ‡ WILLIAM, *Easpug Hailta F. I. O.* ann an Riom Lunnainn.*
- ‡ PEADAL BERNARDIN, *Easpug Thespia, F. I. O. sa Roinn gu Siar.*
- ‡ TÓMAS, *Easpug Bholina, F. I. O. san Roinn gu Thnath.*
- ‡ TÓMAS, *Easpug Chambyopolis, F. I. O. san Roinn Mhiodhonaich.*
- ‡ ALASDAIR, *Eg. Mhaximianopolis, F. I. O. san Roinn Ghallda an Albúinn.*
- ‡ RAONULL, *Easpug Aerindela, F. I. O. san Roinn Ghaidhealaich an Albúinn.*
- ‡ PEADAL UISGEIN, *Easbuig. Shiga, Comh-chuidiche san Roinn gu Siar.*
- ‡ SEUMAS, *Easpug Usala Comh-chuidiche an Roinn Lunnainn.*
- ‡ TÓMAS, *Easpug Enropum, Comh-chuidiche san Roinn mu Thnath.*
- ‡ ALASDAIR, *Easpug Chibistra, Comh-chuidiche san Roinn Ghallda an Albúinn.*
Ciad Mhios an t-Samhraidi, 1826.
- ‡ ROIBEIRT, *Easpug Lidda, Comh-chuidiche an Roinn Lunnainn.*
Mios Deireannach a' Gheamhráidh, 1829.
- ‡ GILLIONDRAS *Easpug Eretria, F. I. O. san Roinn gu Siar an Albúinn.*
- ‡ SEUMAS, *Easpug Ghermanicia, F. I. O. san Roinn mu Thnath an Albúinn.*
- ‡ GILLIONDRAS *Easpug Cheramis, F. I. O. san Roinn gu Sear an Albúinn.*
- ‡ IAIN, *Easpug Thrachis, F. I. O. san Roinn mu Thnath.*
- ‡ IAIN, *Easpug Chastabala, Comh-chuidiche san Roinn gu Siar an Albúinn.*
- ‡ TOMAS, *Easpug Olena, F. I. O. an Roinn Lunnainn.*
- ‡ SEUMAS, *Easpug Limira, Comh-chuidiche san Roinn gu Sear an Albúinn.*
A Chiad Mhios do'n Gheamhradh, 1838.

